

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 24 - NOVEMBER 2016

[nl](#) [fr](#) [en](#)

PUBLICATIES – STEDEN IN OORLOG, 1914-1918. WALLONIË EN BRUSSEL

De auteurs van « La Wallonie dans la Grande Guerre » en « Bruxelles ville occupée » verhalen het wedervaren van Walen en Brusselaars gedurende de Eerste Wereldoorlog aan de hand van beelden. Ze onderzoeken hoe foto's, postkaarten of ook de geïllustreerde pers de grote uitdagingen van deze woelige periode weergeven.

De boeken zijn te koop bij CegeSoma aan de prijs van 20 €. [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3296&pag0nbr=31&pagofs=0\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3296&pag0nbr=31&pagofs=0)

LEZING - HEEFT BELGIË AL BIJNA EEN EEUW EEN GESTOLDE ECONOMIE?

Op 14 December 2016 gaat Kristof Smeyers (University College London) in op de economische geschiedenis van België vanaf de Eerste Wereldoorlog vanuit een geheel nieuw uitgangspunt: heeft België na de Eerste Wereldoorlog een heropleving gekend of is haar economie sinds dan blijven aanmodderen? [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/conferences_nl.php?article=3282\)](http://www.cegesoma.be/cms/conferences_nl.php?article=3282)

BTNG - NIEUW THEMANUMMER "DE MILITAIRE GESCHIEDENIS IN BELGIË TOT 1914"

Wat betekent het om vandaag militaire geschiedenis te bestuderen? En waarom is dit belangrijk voor een casus zoals de staat België, die lange tijd neutraal was en slechts een beperkte militaire slagkracht had? De twee jonge gastredacteurs van dit nieuwe themanummer laten zien dat militaire geschiedenis ook voor België een bloeiend onderzoeksgebied is, en veel meer is dan de geschiedenis van veldslagen.

[\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3288\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3288)

TENTOONSTELLING - 14-18 VANUIT EEN KINDERPERSPECTIEF

De rijkelijk geïllustreerde catalogus van de tentoonstelling « Oorlog in korte broek, 14-18 » brengt het lot van kinderen tijdens de Grote Oorlog opnieuw tot leven. Het boek behandelt eerst in grote lijnen de geschiedenis van kinderen in 1914-1918 en volgt daarna het parcours van zeven jongens en meisjes die de oorlog hebben meegemaakt in België, Duitsland, Rusland, het Ottomaanse Rijk en Australië. De catalogus is bij het CegeSoma te koop voor de prijs van €13. [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3302\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3302)

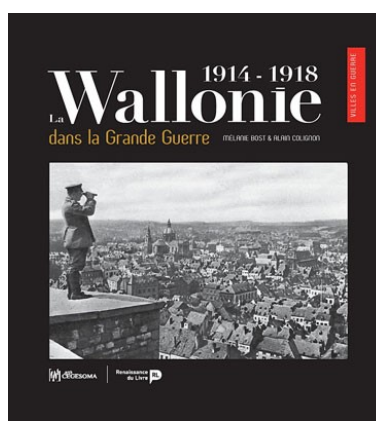
ARCHIEF - 20.000 NIEUWE FOTO'S VAN HET PERSAGENTSCHAP SIPHO ONTDEKT

Onlangs werden niet minder dan 20.000 nieuwe beelden van het persagentschap Siphos ontdekt. Zij zullen het eerste deel van het fonds, bewaard in het CegeSoma, vervoegen. Het fonds bevat reeds 175.000 afbeeldingen met betrekking tot Belgisch en buitenlands nieuws in de periode 1930-1944. Deze foto's zijn geklasseerd en in digitaal formaat beschikbaar, waardoor ze een grote zichtbaarheid genieten en vaak gebruikt worden om publicaties te illustreren. [\[MEER INFO\] \(http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3299\)](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3299)

Steden in oorlog, 1914-1918 - Wallonië en Brussel

De auteurs van *La Wallonie dans la Grande Guerre* en *Bruxelles ville occupée* verhalen het wedervaren van Walen en Brusselaars gedurende de Eerste Wereldoorlog aan de hand van beelden. Ze onderzoeken hoe foto's, postkaarten of ook de geïllustreerde pers de grote uitdagingen van deze woelige periode weergeven.

De boeken zijn te koop bij CegeSoma aan de prijs van 20 €.

Een dubbele uitdaging

Zes jaar na de publicatie van de reeks "Steden in oorlog" gewijd aan de Tweede Wereldoorlog wordt hetzelfde concept uitgewerkt in twee nieuwe werken met betrekking tot de Eerste Wereldoorlog. De uitdaging is tweeledig: een overzicht bieden van een periode die minder werd bestudeerd dan de Tweede Wereldoorlog, en dit, op basis van minder fotomateriaal dat bovendien moeilijker bijeen te sprokkelen is.

Het beeld als inzet

Wanneer de Grote Oorlog uitbreekt is fotografie reeds vele jaren ingeburgerd. Zich laten fotograferen op belangrijke momenten in het leven is een gewoonte geworden. Hoewel nog niet iedereen een fotoestel heeft, lijkt ook daar geleidelijk verandering in te komen. Beeldvorming is van fundamenteel belang en de bezetter zal de controle erover nauwkeurig bewaken. Verschillende restrictieve maatregelen verklaren de zeldzaamheid van foto's van amateurfotografen. Het werk van professionele fotografen daarentegen is beter bewaard. Ondanks de bezetting kende de persfotografie een ongekennde groei gedurende de Eerste Wereldoorlog. Toch blijkt dat bepaalde onderwerpen uitvoerig aan bod komen terwijl andere weinig sporen nalieten in het visueel geheugen. De vier auteurs hebben desondanks vele originele foto's bijeengebracht die een gevarieerd beeld bieden van het dagelijks leven in de steden in oorlog.

Wallonie en Brussel, verscheidenheid en overeenkomsten

In deze twee volumes komen verschillende aspecten aan bod die ingaan op de overeenkomsten tussen de "steden in oorlog". De hoofdstad ontsnapt weliswaar aan de slachtpartijen en vernielingen die in de rest van het land plaatsvinden; niettemin kent ze, net als de Waalse steden snel hongersnood, tekorten en ellende. Door haar status als hoofdstad en de aanwezigheid van een Duitse gemeenschap kent Brussel meer dan één cultureel leven, wat niet het geval is in Wallonië. De duizenden vluchtelingen die gevoed, gehuisvest en verzorgd moeten worden creëren echter een dringend probleem zowel in Wallonië als in Brussel.

Deze twee rijk geïllustreerde werken bieden een intiem beeld van het leven in Wallonië en Brussel gedurende de Eerste Wereldoorlog. Deze benadering via de fotografie geeft een geheel nieuwe kijk op het dagelijks leven in deze woelige periode.

- *La Wallonie dans la Grande Guerre 1914-1918* [Alain Colignon & Mélanie Bost], La Renaissance du Livre, 2016, 176 p.

- *Bruxelles ville occupée 1914-1918* [Chantal Kesteloot & Bruno Benvindo], La Renaissance du Livre, 2016, 176 p.

De boeken kunnen bij CegeSoma besteld worden via email ([Lut Van Daele](mailto:Lut.Van.Daele)) of telefoon (00 32 2 556 92 11) aan de prijs van 20 € per stuk (portkosten niet inbegrepen) i.p.v. 22,90 € (boekhandelprijs)

25 / 11 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

Een lezing met Kristof Smeyers

Het gestolde land. Een eeuw Belgische economie

Op **14 december 2016** gaat **Kristof Smeyers** (*University College London*) in op de economische geschiedenis van België vanaf de Eerste Wereldoorlog vanuit een geheel nieuw uitgangspunt.

Een al meer dan een eeuw gestolde economie ?

Wat als het begin van de economische problemen van België al veel vroeger startten dan we nu aannemen ? Dat is de stelling die Kristof Smeyers en Erik Buyst verdedigen in een door Polis recent gepubliceerd werk. Een theorie die verdient te worden bekeken, gedecodeerd en geanalyseerd.

Naar aanleiding hiervan nodigt het CegeSoma **Kristof Smeyers** (*University College London*) uit. Hij zal het hebben over de Belgische economische geschiedenis sinds de Eerste Wereldoorlog vanuit een geheel nieuw perspectief. De centrale vraag die gesteld wordt is: was België op het einde van de Eerste Wereldoorlog in staat zich herop te richten of bleef het land integendeel met een gestolde economie ter plaatse trappelen?

De oorlog, een sociaal-economisch trauma

De Belgische economie heeft de voorbije eeuw een gedaanteverandering ondergaan. Voor de Eerste Wereldoorlog was zij een innovatieve, agressief liberale wereldmacht. Daar schoot in 1918 maar weinig meer van over. België hield aan de oorlog een sociaaleconomisch trauma over. In de daaropvolgende decennia probeerde het land dat te verwerken door zich in te kapselen: in economische automatismen als de index, in sociale overlegstructuren en een sociale zekerheid, maar ook in een pacificatiepolitiek en in internationale samenwerkingsverbanden. Die buffers moesten een nieuwe catastrofe voorkomen. Tegelijkertijd werd België zo ook een land waar sociaaleconomische verandering maar schoorvoetend kon gebeuren. Honderd jaar later kampt het kleine, open land nog steeds met de effecten van dat trauma. Is België gestold ?

Nationale Bank van België – transport van goud (32 miljoen BFR). (CegeSoma)

Kristof Smeyers (1988) is cultuurhistoricus aan *University College London*. Hij doet er onderzoek naar vroegmoderne leesmethoden en marginalia. Zijn interesses zijn onder anderen de geschiedenis van boek en bibliotheek, de geschiedenis van de geschiedschrijving en de geschiedenis van globalisering. Dat leidde hem tot een algemene studie van de economische geschiedenis van België. Het resultaat daarvan is het boek *Het gestolde land* (Polis, 2016).

De lezing gaat door in de conferentiezaal van het CegeSoma, Luchtvaartsquare, 29, 1070 Brussel en vangt aan om **14.30 u.** De toegang is gratis maar vooraf inschrijven is gewenst (02/556.92.57 - isabelle.delvaux@cegesoma.be)

14 & 23 / 11 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis - 2016, nr. 2

Country and Army in the Making. The Belgian Military in the Long Nineteenth Century

Wat betekent het om vandaag militaire geschiedenis te bestuderen? En waarom is dit belangrijk voor een casus zoals de staat België, die lange tijd neutraal was en slechts een beperkte militaire slagkracht had? De twee jonge historici die fungeren als gastredacteurs van dit nieuwe themanummer, Nel de Mûelenaere en Josephine Hoegaerts, laten zien dat militaire geschiedenis ook voor België een bloeiend onderzoeksgebied is, met innovatieve en interdisciplinaire methodes.

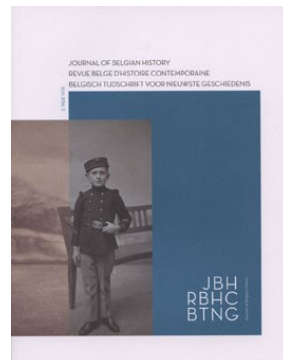
De artikelen in dit nummer bieden een nieuwe kijk op de organisatie en de gebruiken van het Belgische leger en tonen aan dat België, net als op andere domeinen, ook op het gebied van New Military History een interessant studieonderwerp vormt in een internationaal perspectief.

De artikelen in de rubriek "debat" tonen aan dat er belangstelling bestaat voor de militaire geschiedenis bij het grote publiek en in de geschiedenisopleidingen.

Met andere woorden: (Belgische) militaire geschiedenis is springlevend en is veel meer dan de geschiedenis van veldslagen!

Voor meer informatie vindt u op de **vernieuwde website** van het tijdschrift : <http://www.journalbelgianhistory.be>

17 / 11 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

14-18 vanuit een kinderperspectief

De rijkelijk geïllustreerde catalogus van de tentoonstelling "[Oorlog in korte broek, 14-18](#)" brengt het lot van kinderen tijdens de Grote Oorlog opnieuw tot leven. Het boek behandelt eerst in grote lijnen de geschiedenis van kinderen in 1914-1918 en volgt daarna het parcours van zeven jongens en meisjes die de oorlog hebben meegemaakt in België, Duitsland, Rusland, het Ottomaanse Rijk en Australië. De catalogus is bij het CegeSoma te koop voor de prijs van €13.

Een totale oorlog

De Eerste Wereldoorlog bestaat uit meer dan mosterdgas en loopgraven. Voor het eerst in de geschiedenis wordt de hele maatschappij gemobiliseerd. De oorlog beheerst het dagelijkse leven volledig en ook kinderen ontsnappen er niet aan. Vanaf 1914, vertrekken vaders en broers naar het front en slaan families op de vlucht voor de bezetter. De Grote Oorlog zet zo ook de leefwereld van kinderen op zijn kop.

Dromen van het front

Veel meer dan vroeger zijn kinderen nu zowel middel als doelwit van de oorlogspropaganda. Op alle mogelijke manieren worden ze ingezet om bij te dragen aan de oorlogsspanningen. Op het eerste gezicht onschuldige kanalen zoals literatuur, speelgoed en kleurboeken brengen hen de zin van de oorlog bij. Sommigen dromen er zelfs van om mee te kunnen vechten aan het front.

Franz Przybyla, geboren in Dresden in 1904, maakt tekeningen van de belangrijkste oorlogsgebeurtenissen. © Europeana 14-18.

Aangrijpende getuigenissen en rijk beeldmateriaal brengen de wereld waarin kinderen in '14-'18 opgroeiden tot leven. Ze laten zien hoe deze oorlog gedurende vier lange jaren hun levens overhoop haalt.

De catalogus is te koop bij het CegeSoma. U kunt hem eveneens bestellen via e-mail (cegesoma@cegesoma.be) of telefonisch (00 32 2 556 92 11) voor de prijs van €13 (exclusief verzendkosten) in plaats van €14,95.

Oorlog in Korte Broek, 14-18 (Bruno BENVINDO, Martine VAN ASCH & Rudi VAN DOORSLAER), Hannibal, 2016, 64 p.

Ga naar [de backlist](#) voor een overzicht van alle uitgaven.

◀ [Terug](#) ▶

ONTDEKKING - 20.000 nieuwe foto's van het persagentschap Sipho

Onlangs werden niet minder dan 20.000 nieuwe beelden van het persagentschap Sipho ontdekt. Zij zullen het eerste deel van het fonds, bewaard in het CegeSoma, vervoegen. Het fonds bevat reeds 175.000 afbeeldingen met betrekking tot Belgisch en buitenlands nieuws in de periode 1930-1944.

Deze foto's zijn geklasseerd en in digitaal formaat beschikbaar, waardoor ze een grote zichtbaarheid genieten en vaak gebruikt worden om publicaties te illustreren. De archieven van het internationaal persagentschap Sipho vormen een van de belangrijkste onderdelen van de iconografische collectie bewaard door het CegeSoma. De archieven bevatten niet enkel de productie van het persagentschap zelf tussen 1930 en 1944, maar ook beelden gemaakt door een nationaal en internationaal netwerk van persagentschappen waarvan de foto's met betrekking tot zowel Belgisch als buitenlands nieuws verdeeld werden door Sipho in de jaren dertig en begin jaren veertig.

Archieven in beslag genomen omwille van collaboratie

In de context van de naoorlogse processen met betrekking tot de collaboratie wordt Sipho in 1946 door het Militair Auditoraat veroordeeld en neemt de Belgische Staat zijn archieven in beslag. Deze archieven werden overgebracht naar het Rijksarchief en toen het CegeSoma eind jaren zestig werd opgericht, werden ze naar daar verplaatst. De archieven werden geleidelijk aan geïnventariseerd door het personeel van de instelling en enkele gepassioneerde vrijwilligers.

175.000 foto's gedigitaliseerd en toegankelijk gemaakt

Tegenwoordig worden bijna 175.000 in digitale vorm beschikbaar gesteld, ofwel online ofwel in de leeszaal van het CegeSoma. Het fonds werd volgens de originele logica geklasseerd en daarom werden de foto's eerst per land geïnventariseerd en daarna thematisch. De best vertegenwoordigde landen zijn België, Duitsland, Frankrijk, Rusland en Groot-Brittannië. Maar het fonds is ook de moeite waard voor de foto's over Latijns-Amerika, Noord-Afrika of de landen in de Stille Oceaan.

Gebruik van de foto's

De komst van de digitalisering in het midden van de jaren negentig en de ontwikkeling van een fotomodule voor het documentbeheersysteem van het CegeSoma (Pallas) hebben ervoor gezorgd dat de Sipho collectie al geruime tijd een grote zichtbaarheid geniet. De beelden worden vaak gebruikt als illustraties in wetenschappelijke of populaire publicaties. Naast de thematische aanpak van een klassieke inventaris biedt Pallas ook de mogelijkheid om elke foto afzonderlijk te beschrijven door middel van een legende. Om de integriteit van de archiefdocumenten te waarborgen, werd ervoor gekozen om de originele legendes te bewaren, namelijk de propagandateksten die met de foto's werden meegestuurd als ze verspreid werden naar Belgische of buitenlandse media nadat de Duitsers ze gecensureerd hadden.

20.000 nieuwe beelden om te verkennen

We dachten dat we aan het einde waren gekomen van de inspanning om de ontsluiting en verspreiding van het Sipho fonds te verzekeren, maar dit jaar werden in de kromten van het Rijksarchief 20.000 extra foto's ontdekt. Hierdoor is er dus opnieuw voor enkele jaren kluswerk. Momenteel wordt bekeken hoeveel van de foto's al in de originele collectie voorkomen zodat bepaald kan worden hoeveel werk op termijn moet uitgevoerd worden. Wie weet bevat deze laatste vondst nog enkele verrassingen !

Florence Gillet

25 / 11 / 2016

Foto's in hun oorspronkelijke mappen voor het herverpakken door het CegeSoma